

CERKVENI GLASBENIK

GLASILO CECILIJINEGA DRUŠTVA V LJUBLJANI.

Izhaja šestkrat na leto kot dvomesečnik. Cena listu z glasbeno prilogo vred 35 Din, za dijake 20 Din. Za Italijo 40 Din, za Ameriko 1 dolar.

Uredništvo in upravnništvo: Pred školijo št. 12, I. nadstr.

Fr. Ferjančič:

Lotimo se novih koralnih intonacij in napevov.

(Dalje.)

Benedicamus pri vesperah.

Gledé vesper nam preostaja, da si ogledamo le še zadnji in najznamenitejši spev, namreč *Benedicamus Domino*, ki je po razliki vrste praznikov zelo raznoličen. Tudi ozir tega speva je med sedanjim tradicionalnim in prejšnjim medicijskim koralom precejšnja razlika. Tradicionalni koral nas je zopet obogatil z nekaterimi naravnost krasnimi melodijami, ki so nam bile prej docela neznane.

Poglejmo si torej ta spev najprvo pri vesperah o slovesnih praznikih.

1. Benedicamus pri vesperah o slovesnih praznikih.

Medicejska izdaja je za »Benedicamus« pri vesperah slovesnih praznikov poznala samo en napev, in sicer onega znanega po načinu navadnega slovesnega »Ite missa est«. Sedaj pa imamo za vespere slovesnih praznikov čisto drugačen napev in sicer še s to posebnostjo, da se »Benedicamus« prvih vesper razlikuje od onega v drugih vesperah.

a) V prvih vesperah:

Odgovor:

To je v resnici krasen napev, ki ga medicijski koral sploh ni poznal. Peti ga je seveda treba lepo vezano, s posebnim ozirom na »crescendo« in »decrecendo« na zadnjem zlogu nekoliko zadrževaje. Intonira se najprimerneje za malo terco nižje od oficiatorjevega recitativnega tona. Da

se ta mala terca najlažje vdobi s pomočjo znane klavzule »Per Christum Dominum nostrum«, sem omenil že pri drugi priliki. Ako bi bil pa recitativni ton oficiatorja zelo nizek, bi se ta napev lahko intoniral za veliko sekundo višje od dotičnega recitativnega tona.

b) V drugih vesperah:

Tudi ta slovesni napev, ki se kaj veličastno glasi, nam doslej ni bil znan. Intonira se najprimerneje na oficiatorjevem recitativnem tonu samem, ako dotični ton ni višji od »a«. Ako je pa višji, se intonira lahko za veliko sekundo ali pa čisto kvarto nižje od recitativnega tona.

Poleg tega napeva pa obstoji za druge slovesne vespere še ta-le napev, ki se lahko uporablja »ad libitum«:

Tudi tega slovesnega napeva ne nahajamo v medicjskem koralu. Ako je recitativni ton nizek, intonira se lahko kar na istem. Sicer se pa najprimerneje intonira za čisto kvarto nižje od recitativnega tona. Te kvarte ni težko zadeti, ako se namreč od recitativnega tona navzdol zapoje navadna durova lestvica do četrtega tona, n. pr. c, h, a, g.

(Dalje prihodnjič.)

Zbirka iz Škofje Loke.

Iz rokopisa pokojnega Ivana Kokošarja priobčil Roman Pahor.

Nekaj pojasnila k skladbam Gregorja Riharja.

Marsikdo je že opazil razliko v skladbah, ki so izšle pod imenom Gr. Riharja. Nekatere so čisto preproste, prav v duhu narodne cerkvene pesmi, v duhu Dolinarja, ki je narodni ton prav dobro zadel, druge pa so, ritmično vsaj, precej različne, bolj komplicirane, nekako

pikantne, lažje jih čutimo, nego opišemo, ker nobena beseda ne izraža natanko, kar bi se rado povedalo — rajni Fajgel je imenoval tisti večkrat se nahajajoči skakajoči bas (Brillenbass): c g c g h g h g v osminkah »Riharjeve bolhe« — seveda le v šali, ne iz hudobije — tudi ta fraza ima nekaj značilnega za Riharjev ritem.

Vse to je čutil že marsikdo, odtod tudi že vprašanje: kaj je res Riharjevo in kaj je le prirejeno. Rihar sam je zapisal: »čveteroglasno postavljene od Gr. Riharja« kar pomenja lahko »upravitelja za 4 glasove« — sam se toraj ni hotel lastiti kot avktor vseh napevov, katere je izdal.

Sprejel je v svojo zbirko »Vishe sa Svete pesmi« tudi napeve, ki so kakor znano vsakemu, ki se je količkaj pečal z zgodovino naših cerkvenih pesmi stareje, ko Rihar sam. »Hvala bod' gospod Bogu« Dolinar (II.) (I) 245, (II) 284, napev Jož. Haydnov. — »Živo verjem« (Herr ich glaube), Rih. I. Viže 13, Mašek Caecilija 87, star napev, poslov. Potočnik. Vavken Napevi I. 51. Častimo te — Pridi molit, kjer še ne ve, kako bi v takt spravil melodijo Vishe I. 15. (Nemški napev Haydn?)

Oh kaj sem ti storil, že prej v Dolinarju identično. Rihar povzel. »O vi vsi, ki greste po potu« stara, Rihar popravil, so peli že prej (Cerkno).

Okoli leta 1885 sem našel v Cerknem pri pok. Valentinu Gateju, ki je bil pred Fr. Bevkom v Cerknem dolgo let organist, in za one čase zelo znan — eden najboljših, od njega pisano zbirko »Svete Pesme«. V tej zbirki je bilo mnogo Riharjevih pesmi iz Vishe I in nekaj iz Vishe II, toda v starejši in okornejši upravi.

Na vprašanje: »Odkod ste to dobili?« mi pojasni: »To sem sam prepiral v Loki l. 1840., ko sem se tam učil orglati pri »Tribuču«, ki je bil imeniten organist. Te pesmi je rabil sam in ker me je imel rad, ker sem se dobro učil, dovolil mi je po posebni dobroti, da sem jih smel prepisati — drugim jih niti dal ni.«

Ker me je zbirka zanimala, sem popraševal nadalje, odkod jih je dobil pa Tribuč.

Pravil je, da so že takrat zapisovali stare napeve; imenoval je: Tribuča, Riharja, Potočnika. Rihar jih je potem popravil in izdal.

Zbirka (v četvorki ima 22 strani po 12 črt ležeče) se mi je zdela zanimiva, naprosil sem ga, naj mi jo prepusti, kar je drage volje naredil: »Saj jaz je ne rabim, ko ne orglam več.«

Zbirka obsega sledeče pesmi, ki jih hočem hkrati primerjati z Riharjevo I. izdajo Vish.

1. Ljuba duša zbudi se (Obhajilna)	VIII	Rihar I. p. 14. Napev ravno ta. Uprava malo drugačna. Mlajša.
2. Poglejte čudo se godi (Božična)	III	Rihar I. p. 20. Napev je brat tega, ni identičen.
3. Zveličar gre iz groba (Velikon.)	XVIII	Rihar I. p. 34.
4. Pridi molit, o kristjan	X	Rihar I. p. 38.
5. Prid' svetí Duh (Binkoštna)	XXII	Rihar I. p. 15.
6. Vi oblaki ga rosíte (Adventna)	I	Rihar I. p. 16.
7. Kar je že dolgo želel svet (Bož.)	II	Rihar I. p. 17.

8. Kak' hitro nam naš čas beži (Novo leto)	IV	Primeri z Riharjem I. 21.
9. O kdo bi dans vesel ne bil (Razglašenje)	V	Primeri z Riharjem I. 24.
10. Vsi ponižno pokleknimo (Ime Jezusovo)	VI	Primeri z Riharjem I. 25.
11. Stirdeset dan od poroda (Sveč- nica)	VII	Primeri z Riharjem I. 25.
12. Kristijanje postni čas (Postna)	(X) III	Rihar I. p. 26.
13. Daj mi Jezus da žalujem (Post.)	IX	Rihar I. p. 27. Ravnota pesem pa drug napev.
14. Lej o grešnik grehi tvoji (Post.)	X	Rihar I. p. 28.
15. Jezik poj skrivnost častito (Vel. četrtak)	XIII	Rihar I. p. 31.
16. Kraljevo znamenje lej stoji (Od sv. Križa)	XVI	Rihar I. p. 33.
17. Umr! je, oh umrl pravični (Pri Jez. grobu)	XVII	Rihar I. p. 33.
18. Vsi ponižno počastimo (P. žeg.)	XI	Tekst: Potočnik I. izdaja, str. 31.
19. Bog katir grešnike štrafuješ (Križev teden)	XIX	Rihar I. p. 36. Pri Riharju drug napev.
20. Praznika svetega (Sv. R. Telo)	XXIII	Rihar I. p. 39.
21. Pridi vsa kršanska šreda (Sveti Peter in Pavel)		Rihar I. p. 54.
22. Lej svetga Jožefa, kristjan . . .	VIII	Rihar I. p. 53.
23. K svetemu Križu pristopite		Rihar I. p. 30.
24. Jest hočem tebi peti		?
25. Wir werfen		
26. Tantum ergo		
27. do		
28. O vi vsi k greste po poti . . .	XI	Rihar I. p. 29.
29. Oča naš	III	Rihar I. p. 10.
30. Hvala bod Gospod Bogu	IV	Rihar I. p. 11.
31. Pred Bogom pokleknimo (Cec. II. izdaja, str. 13)	V	
32. O Jezus, duša moja (Pred prid.)	VI	Rihar I. p. 9.
33. Praznik svet se dans obhaja (Vnebohod)	XI	Rihar I. p. 37.
34. Wir werfen (znani)		Cecilija II. izdaja, str. 18.
35. Pred tabo na . . . (Otr. Cerkno)		
36. Odklenite se nebesa	XX	Primeri Rihar I. p. 58.
37. Češčena mati in kraljica	VII	Primeri Rihar I. p. 46.
38. Večnega Gospod Boga	II	Primeri Rihar I. p. 43.
39. Glas iz srca poženimo	IV	Primeri Rihar I. p. 45.
40. Prerok je močno zdihval (Sv. Trojica)	XXII	Primeri Rihar I. p. 39.
41. Le sem, le sem, o duša		Primeri tekst Dolinar II. 217.
Med št. 10. in 11. Prid sveti duh apostelnam dan (Binkošti)		
42. Žalostna je mati stala	V	Rihar I. p. 44.
43. Poglejte čudo se godi (Božična)	III	Rihar I. p. 20.
44. Kdo umeti je v stani (Sv. R. T.)		Rihar I. p. 40.
45. Najsvetejši tebe počastimo (Bl.)		
46. Odpri se Krščansko srce (Trp. Kristusovo)		(>Le-to pesem premišlujmo!<) 1775.
47. Čudna lepa gospa		
48. Wir werfen (Pred Bog., Šolarji)		
49. Lej o grešnik grehi tvoji		
50. Sveti Štefan ti presrečni	XI	Rihar I. p. 50.
51. Vesel se zemlja in nebo (Od neveste Kristusove)	I	
52. Kir zjutraj se zbudim (Hvaljen bod Jezus Kristus)	II	
53. Kar leze ino gre (Češč. si Mar.)	III	
54. Jaz hočem zdaj zapeti (Od sve- tega Martina)		
55. Ljuba duša moja (Sv. R. Telo)		

56. Še majhno in bodem (Dolinar)		Dolinar I. izdaja., št. 16.
57. Na božje povelje (Dolinar)		Dolinar I. izdaja., št. 18.
58. O Marija lepši cvet (Tekst Potočnikov)	VI	Rihar I. p. 46.
59. Kak hitro nam čas beži (N. I.)	XV	Rihar I. p. 21. Levičnik v Železnikih zložil, tam dobljeno. Drug napev.
60. Štirideset dan od poroda	VII	Rihar I. p. 25. Morda iz Železnikov. Drug napev.
61. Bog je duh, je brez telesa	XXVIII	Rihar I. p. 42. Drug napev. Ta morda iz Loke.
62. Kje Jezus po Jerihi tam (Pesem od žegnanja)		V Loki. Teksta nikjer?
63. Odpri se, kršansko srce (Od Krist. trpljenja)		
64. Zberite se vsi vi (Od M. bož.)		Dolinar II. p. 41 (nap.). Tekst Dolinar II. 253.
65. Kaj s je Bog na svetu zvolil (Od Mater božje)		Besede: Potočnik?
66. Naše življenje na svetu (Od človešk. življenja)		Napev drug ko v Dolinarju. Dolinar II. 188.
67. Vse se danes veseli		Rihar I. p. 40. Drug napev. Tekst Potočnikov.
68. Rešnje vidimo Telo		Rihar I. p. 44.
69. Verni vsi se dans v nebo ozrite	III	Rihar I. p. 13.
70. Živo verjem, trdno upam	IX	Rihar I. p. 12.
71. Večno srečno je življenje	XII	Napev iz starih not.
72. Kdor za Jezusa užgan		
73. Pesem pri sv. maši		

Rimske številke se nanašajo na Potočnikove pesmi I. izdaja l. 1827.

One pesmi, ki so iz Potočnikove zbirke, imajo, če so še le Potočnikove, najbrže tudi Potočnikov napev, ker tudi Potočnik v svoji I. izdaji pravi »jih je nekaj zložil, nekaj zloženih perdjal«. (1827.)

S tem je torej ugotovljeno, da je bilo več pesmi iz »Vish« že poprej v narodu znanih in je Rihar te vsaj samo čveteroglasno upravit. Da bi bile vse druge pesmi Riharjev original, tudi ne moremo še reči, ker gori omenjena zbirka gotovo ne obsega še vsega, kakor tudi ni izključeno, da bi ne bila že ena, ali druga teh pesmi morda tudi Riharjeva že prej zložena preprosto za preproste organiste tedanjega časa, vendar moje mnenje bi bilo, da so to res deloma nabrani napravi, kakor je Potočnik tudi pesmi nabiral, zapisoval in popravljal — a druge, ki so njegove izvirne, ali niso morda tudi napravi vsaj nekateri Potočnikovi?

Ker avktorji sami nise pripomnili, kaj je njihovega, a kaj le zapisano — kdo ve od koga zloženo — ne bo mogoče avktorstva natanko določiti, zlasti, ker so se stari zapiski za vse pesmi, ki so imeli bolj okorno obliko, izgubili potem, ko so bile pesmi v lepši pravilnejši podobi objavljene, in se razume, da so starejše le zapisane opustili, ker so imeli sedaj tiskane.

Kdor se peča s skladbami Gregorja Riharja, opazi, čuti, da niso vse skladbe, ali recimo raje vsi napevi iz istega peresa, premalo so si sorodni. Poleg napevov, ki so v pristnem Riharjevem duhu, ki ga laže čutim, kakor pišem, se nahajajo napevi čisto mirni in preprosti — saj pač ne bo nikogar, ki bi trdil, da so vsi napevi Riharjev original — pišem samo o prvi Riharjevi izdaji »Vishe sa svete pesmi«. O naslednjih Riharjevih delih se ne dvomi.

Kako in kje sem nabiral slovenske narodne pesmi.

(Dalje.)

(Piše Franc Kramar, bivši nabiratelj slov. narodnih pesmi.)

Peifsem od trijah gnad per s: Antoni de paduva (fe na vezh vish poje).

1.

Jest fhellim donefs fapeiti * fvetemu Antonu hzasti, * nu vam ktroshtu Refsodeiti * tubefsnivi Rumarij, * kai tukei zhudneh gnat skashe * suet Anton vřsem Rumarjam, * le perpraute ferza vafshe, * de en Mallu poveim vam.

2.

En Mofsh ste fare je pravu, * kok se ie shnim godilo, * kie biu per lublenskim grabnu * fasut is leto lemlo: * vse kosti som ble sdoblene, * vřsak ie Reku, fhnim je prez, * kier zellu arznije obene * mo nifso pomagale vezh!

3.

V tei Nadlugi si je fmishlou * spet vsojo faro nafsai, * ksuetimu Antonu je sdihnou, * deb mu on pomagou vsai, * Bushio pot ie sem oblubou, * Nu sa sueto Masho dat, * deb mu suet Anton per bugu * sprofsu sdraue fhe En'krat.

4.

Koker ie oblubo sturu, * ô tu ie blu zhudu prou! * Prezei ie sdraue fadubu, * fem sahualet se pershu, * nu en offer ie pernesu, * fueto Masho je najeu, * Bergle je na sijt obeifu, * prez, ie shu sdrou nu veseu, —

5.

Ena fhena J(s) shmarske fare, * prou slete Stranske vafsi, * ta povei kakshne teshave * je Jimeila shne ozhmi, * kir tok grořsno bolezhino * terpeilla ie dosti dni, * ja tud sa vsako Arznio * je blu vře le Huishi ni.

6.

Kije shie skorei oflipeilla, * v tem ie nie faupaine * fem k suetmu Antonu vřsella * nu knemu sdihat sazhne, * ifs foufmi ga ie profsila, *deb se on vřsmilu zefsho no, * buřshio pot ie oblubila, * deij le kulkei bulshi bo.

7.

Kumei ie oblubo strila, * ô zhudu, fama spořsna, * prezei ie sdraue dobila, * kdeb nigdar bouna na bla! * fama sem pertezhe tudi * zhast dat vezhnim bogu, * nu lubmu svetmu Antoni, * kie biu spet osdravu no.

8.

En mosh je tukei poveidou, * prou is fare Viřshenske, * de se nei zeileh pet Meifscu * opru na fsoie noge, * vřeh sort arznije ie tud nuzou, * al vřse ie she sabstoin blu, * dokler se nei fem oblubu * klubmu fuetmu Antonu.

9.

O Zhudu, potei oblubi * mu je svet Anton sprofsu * tu lubu zdraue per bugi, * vkratkem ie fem sdrau perřshu, * is foufmi je dau zhast hvalo * lubmu fvetmu Antonu, * kmu ie tok velliko gnado * sprofsu per gospud bogu.

10.

Kai praute, Rumarji lubi, * al nei tu en vřseu glafs? * ktukei fuet Anton v nadlugi * troshta Reune vřsak(i) zhas!? * ô le k nemu se podaite * (v) vřseh potreibah sa na prei, * nu tud drugem dopoveite, * kai ie tu fen gnadlu kreij!

11.

O fdej J(s) serza h nemu sdihnimo: * ô prelubi patron nash! * toi suet shegen mi shellimo, * poshli ga s nebefs zhes nas! * profsimo, de nam bosh poshegnou * narpreit Dufsho nu tellu, * spros nam E'nu dobru leitu * spet per vezhnim bogu.

12.

S'he E'no gnado shelimo, * o lub ozha, vshlishi nas, * odverni to shtrashno shibo * shivinske boleisni od nas! * S'ei veifs, de bomo vsi frute, * ak pride zes nas ta krifs, * Jezus tebe vshlifshou bode, * kier ga na Rozei dershish.

13.

S'pros tud gnado, deb zes greihe * deilal pokuro vfsak zafs, * var nafs prit v peklenke keihe, * o per serzni ozha nash! * kbomo pa Mogli skleniti * nashe Reunu sheuleine, * Dei Dushizam ktebi priti * vto vezhnu svelizhaine!

Amen.

Od S: Antona de padua na sdenskim Rebri zhastitiga.

1.

Na sdensko Reber fem klizhe * suet Anton de padua, * ktir sandochtio prit ozhe, * buh mu soje gnade da, * skus proshno tiga fvetnika * vse lohku sadubu bo, * sa potreibo tga zloveika, * sa dusho inu tellu.

2.

Slaunei so she isidalli * dobreipolski farmani, * leto zirku gor postauli * is gorezhe lubefsni * pruti suetimu Antonu, * sem pertekli so vezhkrat * ksoimu lubimu patronu, * obilnu prejel teh gnad.

3.

Skus ta leip E'xempel vshgani * teh domazheh farmanu, * pershli so drugi christiani, * sblifsneh nu dalnih krajou * suetga Antona zhastiti * na to sdensko reber sam, * nemu se perporozhiti, * sprosu ie on gnade vsem.

4.

Kir pak ni stanovitnosti, * vse terpi le maihen zhas, * od andohti nu brumnosti * vsak vejter odverne nas, * sdenska Reber tok zhastita, * v posablivost je perfhla, sa vol gnad tok glafsovita, * vkratkem sapushena bla.

5.

Satu fo tukei dobilli * tok mallu teh gnad ludie, * kir so se bli odvernilli * od tod na druge krajê; * koker ie nashe sheuleine * prut tem lubim svetnikom, * koker ie tu sadershaine, * toku skashejo se nam.

6.

Sdei se ie supet shazhela, * zast, huala gosput bogu! * ta Andocht se spet vnela, * vefsel se semla, nebu! * buh nam bo dau soje gnade, * sprosu ih bo suet Anton, * tu nemu selnu dopade, * on bo spet nas sueist patron.

7.

Le stonovitnu zhastite * boga v suetim Antonu, * Pravo andoht vfsellei imeite * pruti vafshmu patronu! * prava andoht pak vtem stojj, * de sapoud Boshie dershish, * on na terpi v shlushbi soij, * zhe ti pregreifshnu shivish.

8.

S'vetga Antona zhastiti * nuznu ie teb muj christian, * greifshne navade pustiti * nar poprei si ti doushan! * ti suetniki sdei spofsnaio, * kai ie Refshalit boga, * ktirga v Nebefseh vshivajo, * lubijo ga s zelga serza.

9.

Ku bi blu nem dopushenu * is nebes na ta sueit prit, * Raish bi gorelli v plemenu, * koker boga Refshalit! * sdei vidio, kai se na křona * v Nebeseh zhaka nate, * kok obilnu buh polona, ktir nega sapoud dershie, * tok bo dobiu vezhno krono, * vshivou je bo vekumei! Amen.

Peifsem od Ivetiga Antona de padua
na vifsho s: petra Regulata.

1.

Jest shelim k andohti vashi * Rumarij donafhni dan * nu Ivetmu Antoni h
zhasti * Iveselam poveidat vam, * kok suet Anton s reu pomaga, * tam, kier serza
profisio ga, * Letu sta dobru sposnala * (f) fhmarske fare dua mosha.

2.

E'nu Leitu ie pafsalu, * ksta ta dva mosha domu * S'enga kraja shitu pellala.
* oh poshlusheite sdei tu! * kir E'den pod kolu pride, * vufs se je nain prevernu, *
Negou tovarfs fem faupije * klubmu svetmu Antonu!

3.

Vufs je berfs shnega potegnu, * nu ga je vsignu od tau, * od strahu se ie vefs
trefsu, * kvidi de je vefs kervau, * E'na Roka Mu je sdroblena. * perfsi so ble starta
vsa, * enga zahna od sheuleina * tud vezh od sebe ne da!

4.

On nei nezh pofsnati mogu, * ak ie shiu al pa Mertu, * sdihuou je k suetmu
Antonu, * tud nemu vfe fsaupou (je). * „ak fi fhui, tovarfsh moi lubi, * she enkrat
(v tei(m) sadnim hip * sdihni ksvetimu Antoni, * na ta gnadliu sdenski hrip!:

5.

Pogleite velliku zhudu, * prezei ie fam kseb perfshu, * bushijo pot ie tud oblubu
* semkei k svetmu Antonu; * tovarfsh ga spet na vus dene, * Nu ga ie srozhou bogu, *
preiden ga damu perpelle, * Mu je dosti bulshi blu.

6.

Oh zhudu, bres vse Arznije * v kratkem ie spet osdravu, * js tovarfsham femkei
pride * zhast nu hualo dat bogu, * nu lubmu svetmu Antonu * sa velliko gnado tu, *
potem tudi letu zhudu * povei enmu mashniku.

7.

Kader je vfe dopoveidou, * kar se je snim godillu, * fojo sukno dol je sleiku, *
pokafsou je vsem Roko, * vfedmeh krajeh se je snalu, * kso Mefsu sbodle kosti, *
vender je zhudnu osdravu, * preit kie blu sternaist dni.

8.

Kader je on tu Igovuru, * dosti sous je vmeifs preliu, * navelizhat se nei mogu, *
ferzhnu je boga zhastiv! * potem sueto mafsho naime * kzasti suetemu Antonu, * nu
od nega slovu vfsame, * potroshtan je shu Domu.

9.

Rumar, al leta shtima * vas kei donefs omezhi? * gvifshnu Refsvefselit ima *
narvezh vse vboge ludi! * kier tukei brefs vsiga Iona * lohku sdrauje fadobe, * od
lubga suetga Antona, * ak le knemu prbeishie.

10.

Rumarij, fatu v Refsnizi * ste doushni dones spofsnat, * kai na taimu gnadliumu
hribzi * ste dosdei prejeli gnat! * Ali v serz sahvalite * vafsga arzhata sdei, * fa naprei
se spet srozhite, * de bo vash ozha vsellej!

11.

S'he E'nkrat k nemu sdihnimo, * on nafs bo pofshegnou sdej, * de nam obarje,
profximo, * slatnu polle sa naprej * kbo pa shla po tem sheulleinu * Nasha dusha stellesa,
* suet Anton ti jo perpelli * v lete leipe Nebefsa!

Amen.

— Peifsem od suetiga Antona de padua: O Lub kristiani, domazh, nefsnani, * kier ste
obdani frevam vsak zafs, * kar kul shellite, le fem tezite, * tukei profsite fmano na
glas, * Sveti Anton sa vafs prosil vsak zafs, * savol nega se bo buh vsmilu zefs nas!
(Obsega 10 kritic.)

Peifsem od suetga Antona De padua.

vifsha Angelza varha al na vezh vifh fe poje.

1.

O Rumarij, vefselite * fe imano Danafshni dan, * tukei lohku fadobite * vife kar je potreiba vam * suet Anton vashe Mollitve * bo vifeu gori sveselam, * sprosu vam bo kar shellite, * le saupaite prou nain.

2.

Letu so dobru sposnali * tisti rumarij dosdej, * kso v reivah sem perbeishali, * vfshlishani so bli vselei! * E'ni fo famu sem vpilli: * pomagei o suet Anton! * prezei so gnade dobilli, * koker vam poveidou bom.

3.

Tisti mofsh fgoreske strani * Nam bo sdei leip navug dau, * kie vse soje pre-mofsheine * Arzatom fabston jsdau: * kader fe je pa oblubu * Na ta gnadliu sdenfski hrip, * prezei ie gnado sadubu, * nu osdravu tisti hip.

4.

Nei povei taijsta shena, * kie v porodni tefshavi * fhe od vseh tud fapufshena, * o kdu ie pomagou ni? * de fse ie srezhnu Reishila, * ona ozhitnu sposna * de to gnado fadobilla * je od suetga Antona!

5.

Nei pride tud femkei hprizhi * s S'marske fare tisti mosh, * katerga per Merni pezhi * tud poteru en velik vufš, * on pa stovarsham saupije * sem na svetga Antona, * o zhudu, bres vse Arznije * v'kratkim mu buh sdrauje da!

6.

Nei sposna tu doli s Zeiste * tista Reuna shena spet, * katira je mertuo deite * Rodila na leta sueit, * takrat sazgne sdihuat millu * femkei k suetmu Antonu, * prezei ie deite ofshiveilu, * vsi so dal shno zhast bogu.

7.

S Ribenze na gliho visho * bode tud en mosh sposnou, * kater tako bolezhino * vsoij Roki je imu, * de so she E'ni fodilli * de bo ob roko perfshu, * al nafsh ozha lubefsnivi * ga ie fupet osdravu.

8.

Tud s ribenshke fare s Virja * nei tista shena sposna, * kir sta ij veMreiti oteilla * na enkrat otroka dua, * ona je pa na glas vpilla * fem na suetga Antona, * prezei je vfshlishana billa, * sta osdraula obidua.

9.

S'he to sheno zhem vprafshati, * js lete (S) stranske vafsi, * kam ie shla pomuzh iskati, * kso jo boleile ozhi? * ona nam bu Antuert dala, * k suetmu Antonu narpreit * sem jest prou j(s)serzam sdihvala, * on me je osdravu spet!

10.

Kar jeh ie tud sa risnizo, * fo doushni dones sposnat, * k suet Anton zelu tud shvinzo * ie osdravu Dostikrat! * toku de nei men mogozhe * deb vse dopoveidou vam, * kai ie nas perserzhni ozhe * skasou shie dobrute nam!

11.

Jest na bom vezh drufga reku, * ô Rumarij, svami bom * na koleina dol pokleknu * tukei pret ta gnadliu tron, * prou js serza sahualimo * lubga svetga Antona, * kier skus nega sadobimo * tagsne gnade od boga!

12.

K fadnimu she knem sdihnimo: * o lub ozha, shegnei nas! * tebi se vsi sdei srozhimo, * pret vsem hudem vari nas! * o ti nam poshegnei tudi * vife nashe shitnu polle, * pomagei nam priti h bugi * v letu vezhnu veselle!

Amen.

- Peifsem od suetga Antona de Padua: Jest fem fhellu, dokler sem na sueiti, * she enkrat v leti sveti zerkvi. * vam k htroshti o Rumarij fapeiti itd. (10 kitic.)
- Peifsem sa fadno Andoht per s: Antona, na E'no Nemfsko vifso al pa od ouzhize: Sdei fo ô Rumarij * tukei vfse Andohti * minile v letmu leiti, * zait nam je...
- Peifsem S: Antona d: p: vifsha od slatkiga imena Jesusa: kar se vnebeseh snaide &. Suetmu Antonu h zhasti * shelim sprauga serza * greifhnikom h troshtu slafsti itd.
- Peifsem svetga Antona de padua; Aria s: Nodburge ta nova. —: O Rumar, peid lefsem, * ksi v reivah vsak zas, * vefseu glas ti nefsem, * o bod bogu zhast! * sdei...
- Od suetga Antona, Aria s: josta.—: Rumarij bodte vefseli, * daite smano bogu zhast, * kir smo supet doshiveilli * leta gnadlivi fhlahtni zait itd.
- Od suetiga Antona, Aria Angelza varha.—: Rumarij v vashi nadlugi * vefselite se smeno, * Guishnu suet Anton prellubi * vas dones potroshtou bo itd.
- Od suetga Antona, na vifho od lisabone.—: H toij zhasti zhem sapeiti, * o prelubi suet Anton, * dokler bodem stau na sueiti, * nigdar vezh nehau ne bom.

(Konec opisa pete pesmarice.)

Srečko Koporec:

Arnold Schönberg (1874—1924).

Arnold Schönberg je bil rojen leta 1874 na Dunaju kot sin trgovca. Glasbene nauke je prejel pri Aleksandru Zemlinskem (sedanjem kapelniku in skladatelju nemškega gledališča v Pragi), v harmoniji je avtodiktat in deloma tudi v obliki. Do sedanje višine mu je največ pripomogel osebni stik z Brahmsom in Mahlerjem. Da se je pa mógel preživljati v tem času, je bil vodja več po večini delavskih pevskih zborov, instrumentiral operete, kajti doma mu niso bili ravno naklonjeni, ko je začel s študijami v glasbi. S tem je kratko očrtana njegova mladostna, študijska doba.

Ko je popolnoma poznal vse tajnosti glasbene teorije, se mu je začel že jako zgodaj razvijati iz dela in pridnega in neumornega študija nov horizont, pot, ki ga je pripeljala v tako imenovano revolucionarno smer. Zanimivo je pri tem, da je ves njegov študij slonel zgolj na klasični podlagi. Ni čuda, da je Schönberg znan tudi radi izbornega poznavanja klasičnih mojstrov. Poglejmo pri tem še malce njegovo življenje do danes; vidimo lahko, da mu ni bilo posuto ravno s cvetjem. (Saj je mnogim znano, da se je godilo nekaterim skladateljem neizrečeno slabo n. pr. Wolfu, Berliozu in drugim.) Toda kljub temu, da so bile njegove življenske razmere zelo neugodne — je šel pri vsej tej sijajni »mizeriji« neomajano dalje. A poleg tega je prišlo še mnogo razočaranj. Pri njegovih koncertih so se godili še škandali, deloma od nahujskane publike, ki je bila »brez glave« in šikanirala njega ali pa koga njegovih privržencev. Izvajali so v prvih začetkih med drugimi deli skladatelja tudi njegovo E-dur simfonijo za 15 solo-instrumentov, a je prišlo do ostrega konflikta med proizvajajočimi in publiko, katera je odločno zahtevala odstranitev te skladbe. Šele po prizadevanju dirigenta in nekaj uglednih glasbenikov se je stvar mirno nadaljevala. Isto simfonijo so izvajali na sedmih, tako imenovanih »generalnih skušnjah«. Pri prvih dveh je bilo še dovolj publike, toda proti koncu (V., VI., VII. gen. skušnja) je začela izostajati, dasi so bile vse vstopnice razprodane. Njegovi strastni nasprotniki so pokupili vse vstopnice (očividno so imeli namen — glasbeno ignorirati Schönberga) ter tako preprečili publikii dostop, kar je prav gotovo Schönbergu gmotno več koristilo, kot pa škodovalo. Prišlo je celo tako daleč — ko je iskal Schönberg potrebno stanovanje, ga je hišni gospodar kratkomalo zavrnil s titulacijo: »Sind Sie ja ein Skandalmu-

siker!« — Podobnih slučajev iz njegovega življenja je več ko preveč. — (Pisati o Schönbergu, ne da bi vsaj malo omenil glasbo »radikalne moderne«, je le prazen nesmisel. Pa na tem mestu ni moj namen, da bi se le količkaj dotikal te izredno važne teme, ki zavzema kar moči razsežna poglavja. Vse kar bi skušal omeniti na tem tako omejenem prostorčku, bi bil majhen, le brez-pomemben atom!)

Ko je izdal knjigo »Harmonielehre« (U-E.), katera je zbudila premnoge glasbenike iz starega spanja (če se ne motim, so citirali »Novi akordi« svojčas nekaj stavkov gledé paralelnih kvint), je prišel sicer v ospredje — kot teoretik (kar je pa precejšnja zmota, »ako kdo misli, da Schönberg bolje teoretizira, kot pa komponira«, glej »Obiski«, Iz. Cankar). Takemu podtikanju (seveda izvira iz nacionalizma) služijo še opazke: »Je Nemec, povrh še Žid«, vendar zaželjenega uspeha še ni dosegel. Mnogo bolj kot omenjena kajiga, so mu pa pripomogli — in to predvsem v financijelnem oziru — številni učenci. Dasi so ga nasprotniki neprestano preganjali, prezirali, so doživeli le popolen »fiasko«, posebno tedaj, ko je dal Schönberg na dan svoje največje simfonično vokalno delo »Gurre-lieder«. Komponiral jih je 10 let. Ta simfonična pesnitev obsega tri dele (spesnil Jeus Peter Jakobsen): za soli, zbor in orkester. Solisti so: Waldemar (tenor), Tove (sopran), Walatonbe (mezzo sopran), Bauer-Bos (alt), Klaus Narr (tenor), deklamator. — Zbori so razdeljeni: Waldemarjevi možje (3-, 4-glasni moški zbori) in osmero glasni mešani zbor. Orkester obstoja iz sila obsežne zasedbe, če računamo, da uporablja kar 4 harfe. S tem, da so izvajali njegova dela vedno očitnejše, je jelo število ne-le učencev rasti, ampak tudi prijatelji, oboževalci so se množili.

Tekom časa je ustanovil lastno šolo za skladatelje, »Kompositionskurs«, ki obstoja še danes, a traja vsako leto nekaj mesecev (kajti Schönberga je težko drugače dobiti doma, ker je vedno na turnejah). Tam sedaj poučuje, poleg svojih učencev (ki so absolvirali pri njem vse glasbene nauke) harmonijo, kontrapunkt, kompozicijo, inštrumentacijo in ima predvsem znamenite glasbeno-estetične razprave. Izmed njegovih učencev so danes nekateri že profesorji na raznih konservatorijih, akademijah v inozemstvu kot na Dunaju. Med prve učence se prišteva brez dvoma zlasti Alban Berg, znan po klavirski priredbi »Gurre-lieder«, razlagah tematičnih analiz Schönbergovih del in po nekaterih pesmih, dalje Karl Weigl, sedanjí profesor kompozicije na Novem dunajskem konservatoriju (direktor Jožef Reitler), Anton v. Webern (nastopa tudi kot dirigent). Njegova dela: Šest skladb za veliki orkester, znamenita Passacaglia za veliki orkester, mnogo pesmi, po večini na besedilo Štefana Georgeja, in še nekaj manjših del. Bodi omenjeno, da je Webern eden najtežjih, kateri se izlepa ne more uveljaviti na Dunaju, medtem ko najde njegova glasba pot do »najglobljih duš« v Madridu (kjer se vsako leto izvajajo tudi Schönbergova dela), Sidneyu, New-Yorku, Manchesteru. Kakor je Webern velik »Extrem« v smislu Schönbergovega načina izvajanja, stoji poleg Weberna čisto drugačen, le malo podoben, dr. Egon Wellesz. V njegovih skladbah so mesta problematičnega, moderno eklektičnega značaja. Njegove barve se spajajo sem in tja s francoskim futurizmom — barve Rawel, Roussel, Dukas. (Sicer pa glej njegove kvartete za godala, klavirske skladbe (Prinzesin Leonora). Eden prvih učencev je tudi dr. Karl Horwitz (študiral kompozicijo 1904—1908). Živi sedaj na Dunaju kot skladatelj, sempatja napiše tudi kak listek o glasbi. (V »Kompositionskurs« je zahajal tudi naš skladatelj Marij Kogoj, študiral je inštrumentacijo.)

Da bo vsaj nekoliko popolna slika o Schönbergu, omenim še ostala njegova dela: Sekstet »Verklärte Nacht« (Jasna noč), godalna kvarteta v d-molu in fis-molu s petjem, fünf Orkesterstücke, komorna simfonija v E-duru, 3 skladbe za klavir (od katerih je drugo priredil za koncert Ferruccio Busoni, eden naj-

imenitnejših pianistov sedanjega časa), male skladbice za klavir, oratorij »Jakobsleiter« (Jakobova lestva), orkestralne pesmi, monodrama »Erwartung« (Pričakovanje), Pierrot lunoire (po Albertu Giraud), simf. pesnitev »Pelleas in Melisanda« [Claude Ahille Debussy — opera istega imena]. Schönberg je namreč to pesnitev komponiral po neki predstavi te znamenite Debussyjeve opere. Z malo izjemo so njegova dela izdana v »Univerzalni Ediciji«.

Leta 1912. so izvajali v Amsterdamu »Gurre-Lieder« in »Pelleas in Melisande« pod Schönbergovim vodstvom (takrat je dirigiral kot 38 leten). Žel je sijajen, a zaslužen uspeh (saj je bil orkester vzgojen od Viljema Mengelberga). Leta 1914. pa je nameraval to delo na novo naštudirati — a komaj je prišel s skušnjami, je prišla »barbarska vojna« in s tem je bilo za dolgo uničeno vsako kulturno delo. Šele leta 1920. je prišel na Holandsko, kjer je dirigiral poleg velikega dela še »orkestralne skladbe«. Po daljši večtedenski skrbni pripravi je izvajal svoje največje delo »Gurre-Lieder«; tedaj se je izkazal ne samo kot skladatelj, tudi kot dirigent je izborno vodil ogromen aparat — ensambel, ki je štel 750 moči! Pri tem so sodelovale znamenite dunajske moči. Tako je pel tenorsko vlogo Waldemarja — Hans Nachod, kot deklamator-govornik melodrame pa Viljem Klitsch. Uspeh je bil ogromen — kajti poleg časopisov, ki niso štedili s hvalo, je navdušena publika prirejala njemu kolosalne ovacije; pa kar je najvažnejše: od tedaj je bil Schönberg v boljšem gmotnem položaju.

Slednjič pogledjmo v programe sedanjih, svetovno-prvovrstnih mednarodnih orkestrrov. Poleg imena Rusov I. Strawinskega, A. Skriabina, Madžara B. Bortáka, Italijana F. Bussonija, Francozov Rowela, Dukasa, Roussela, Angleža Delliusa se blesti še ime: Arnolda Schönberga.

* * *

Vse njegovo delo — življenje je posvečeno glasbi. Tupatam se čujejo predsodki (tudi ironični ugovori), tam zopet plah strah pred »radikalno moderno«, nekateri zmajajo z glavo, drugi z glavo in rameni, a tretji ga imajo za velikana, spet drugi za majhnega »muzika«, a spet nekateri za sila ženijalnega, »strednji za znorelega, pol — blaznega. Kaj je prav? Moj odgovor je in še mnogih: »Izraz je element, ki dovoljuje vse, in teorija se mora umakniti brez pardona.« Pri »radikalni moderni« ima pa izraz najvažnejšo vlogo (červno pravijo, da nima izraza). Če kdo imenuje tak način »izražanja« kakofonijo, ni dal psovke glasbi, ampak le sebi. (Kako pride dotičnik do izraza, kadar so mu v duši resnične kakofonije?)

Schönbergovi učenci in drugi mu stoje danes še iskreneje tesneje ob strani; on sam pa vidi delo, ki ga je storil za človeštvo — glasbo in svoje učence —, červno je spleteno iz trpkosti in muk.

Organistovske zadeve.

Društvo organistov in glasbenikov za Slovenijo in Medjimurje je imelo 13. januarja v Celju svoj IV. redni občni zbor. Poročila o poteku občnega zbora nismo prejeli, zato tudi o njem poročati ne moremo.

Podporno društvo organistov in pevovodij s sedežem v Ljubljani bo imelo 20. februarja ob 3. popoldne v Ljubljani redno sejo. Na seji bo med drugim razgovor o podeljevanju društvenih in škofijskih podpor v letu 1925. Članarina znaša za leto 1925 — kakor je bilo že lani v odboru sklenjeno — 25 Din. Člane opozarjamo, da članarino vsaj za nazaj do srede februarja gotovo poravnajo, istotako naj ne pozabijo na drugi, oziroma tudi prvi prispevek v vdovski sklad (à 10 Din).

Koncertna poročila.

I. Koncerti v Ljubljani. 14. decembra 1924 se je vršilo IV. mladinsko glasbeno predavanje: Glasba Čehov. Spored so izvajali operna pevka gdčna Rozumova, kons. profesorji Ruža Šlaisova (klavir), Jan Šlais (gosli) in Karel Jeraj (gosli), član opernega orkestra Gustav Müller (čelo). O tej priliki so se v Ljubljani prvič javno izvajale Dvořakove Bagatele za klavir, 2 gosli in čelo. Uvodno besedo je govoril g. Zorko Prelovec. — 19. decembra je koncertiral svetovnoznani komorni kvartet »Amar-Hindemith« (Licco Amar I. gosli), Walter Caspar II. gosli, Pavel Hindemith viola, Rudolf Hindemith čelo). Izvajali so izključno novejša skladbe: Stravinskega koncertino, mesto Schubertovega kvarteta op. 125. v Es-duru so dali Debussyja, ki je bil od vseh izvajanih skladb najlepši. Odakov kvartet v B-duru, v celoti jako lepo, prijazno, dobro zvenečo glasbo (Odak je Hrvat), Hindemithov kvartet op. 32 in en stavek Habovga godalnega kvarteta v četrtrglasnem sistemu. Najbolj smo bili radovedni na četrtrglasno glasbo, a moramo reči, da se je slišala primeroma z drugimi v dosedanem sistemu zlo-

14. julija 1924
umrl slovenski
orglarski mojster
Ivan Naraks.

(Glej dr. Fr. Kimovčev članek v lanskem Cerkvenem Glasbeniku št. 11-12.)

ženimi skladbami dokaj nedolžno; četrtoni se v igranem kvartetu, oziroma stavku, uporabljajo namreč le kot nekaki prehodi. Hindemith je nenavaden, drzen, poln disonanc, vendar smo prva dva stavka še precej z zanimanjem in zadovoljstvom poslušali, zadnja dva pa se strašno vlečeta. Najbolj nas je osupnil Stravinski s svojim koncertinom, ki je ena sama trdota brez najmanjše svetlobe in prijazne poteze. Čudil sem se, kako je moglo občinstvo tej skladbi ploskati. Pač! Igranje je bilo izvrstno in so umetniki bili vredni vsega priznanja. — Filharmonična družba je dala 12. januarja svoj I. letošnji abonma-koncert: Slovansko moderno pesem. Sodelovala sta operna in koncertna pevka ga Maja Strozzi-Pečić in g. Pečić kot spremljevalec na klavirju. Na sporedu so bile pesmi štirih mlajših hrvatskih skladateljev: Ambra Novaka, Marka Tajčevića, Jakova Gotovaca, Zlatka Grgoševića in najmodernejšega ruskega skladatelja Igora Stravinskega. Skladbe imenovanih skladateljev gredo svojo lastno glasbeno smer, ki se močno oddaljuje od dosedanje evropske glasbe; skladatelji se iz-

pevcev ne manjka, za cerkev pa jih je težko dobiti. V tem pogledu imamo mestni organisti glede bodočnosti nekoliko skrbi, pa upajmo, da bosta Bog in Marija pomagala tudi poslej, kakor sta doslej. — V majniku je parkrat pri šmarnicah sodelovala gospa operna pevkica Pavla Lovšetova, parkrat g. Golobič, za kar jim izrekam najlepšo zahvalo. — G. kanonik dr. Kimovec mi je pri vodstvu zbora najboljša opora in me tudi pri orglah nadomestuje, kadar je potreba. Za njegovo pomoč se mu najiskrenejše zahvaljujem. — Pri instrumentalnih mašah sodeluje redno godba Dravske divizije.

K vzdrževanju stolnega kora prispeva stolna cerkev, g. knezoškof in člani stolnega Cecilijinega društva, oz. prijatelji stolnice. Vseh dobrotnikov se na tem mestu hvaležno spominjam in jim kličem: Bog Vas še dolgo ohrani! Stanko Premrl.

Ljubljana. — G. urednik! Na izrečno Vašo željo poročamo o delovanju frančiškanskega zbora v Ljubljani v letu 1924. — Zbor šteje 30 glasov: 9 sopranov, 6 altov, 6 tenorjev, 9 basov. Nekateri že pojo deset let, drugi devet, osem itd. Med njimi je 5 gospej, 9 gospodičen, večinoma uradnic, 3 profesorji, uradniki, 4 visokošolci itd. Višji šol. nadzornik dr. Bezjak, ki je rad sodeloval na našem koru, je zapustil Ljubljano; bodi mu na tem mestu izrečena srčna zahvala. Pri orglah sodeluje profesor konservatorija g. Vedral požrtvovalno in nesebično. Skušnja je vsak četrtek od 6. do 7. zvečer. Ta ura zadostuje, ker je zbor stalen, izvežban in pozna repertorij celega leta. Orgle imamo dvojne: velike na koru s 44. spremeni in tremi manuali, male v pevski sobi z dvema manualoma in pedalom s 5. registri, oboje na električen ventilator. Velika opora našega kora je preč. g. župnik dr. Rant, ki nas podpira, bodri in navdušuje.

Prošlo leto smo peli 33 latinskih maš: Hummel, pastoralna maša, enkrat; Filke, Lurd-maša, dvakrat; Filke, F-dur, petkrat; Palestrina, Missa brevis, enkrat; Spiess, enkrat; Rheinberger, C-dur, trikrat; —, Missa vocalis, enkrat, —, op. 192, enkrat; Sattner, Missa seraphica, štirikrat; Griesbacher, Maris stella, trikrat; —, S. Gregorij, dvogl., dvakrat; Pembauer, G-dur, enkrat; Refice, triglasna, enkrat; Goller, S. Aloisii, enkrat; Ziegelmaier, enkrat; Renner, dvakrat; Faist, pastor., trikrat.

Graduale smo peli večinoma enoglasno iz Griesbacherjeve knjižice. Poleg tega: Gruber »Viderunt omnes fines«, »Haec dies«, Witt »Christus factus est«. Ofertorije: Filke, Tui sunt coeli; Mitterer: Reges Tharsis, Veritas mea, Angelus Domini, Intonuit, Confirma, Constitues, Ave Maria, Laetentur coeli, Elegerunt Stephanum; Rihovsky: 5 Marijinih ofertorijev; Faist: Ave Maria; Witt: Dextera Domini, Iustorum animae; Greith: Terra tremuit; Foerster: Ascendit; Schaller: Domine Deus; Sattner: Magnificabitur.

Slovenske pesmi: karkoli so lepega zložili naši in drugi skladatelji.

Najtežja naloga za nas je devetdnevica pred praznikom Marijinega Spočetja, ko moramo devet dni zjutraj ob pol 6 peti latinske maše in kar spada k liturgični božji službi. — Šmarnice imamo samo popoldne ob tričetrt na 6. Za procesijo sv. R. Telesa je pel cel zbor moje slovenske lani izdane himne. — Orkester imamo štirikrat na leto: 8 in 25. decembra, 25. marca in na Veliko noč. Povrhu še, če je kaka posebna slovesnost. Orkester da godba dravske divizije, ki vsikdar svira izborno.

V kroniko našega zbora smo lani zabeležili zlasti tri pomenljive dneve.

1. Patrocinij naše župne cerkve 25. marca, kateri dan vsikdar pride pontificirat prevzvišeni knez in škof.

2. Marijanski kongres 7. septembra; ta dan je pontificiral pri nas Eminenca kardinal Caglieri. Peli smo z orkestrom Rheinbergerjevo mašo v C-duru. Kardinal je bil tako presenečen, da je povabil k sebi dirigenta in se pogovarjal z njim o cerkveni glasbi v Ljubljani.

3. Moja zlata maša. Obhajal sem jo prav za prav na tihem na Brezjah, ampak zbor v svoji ljubeznivosti ni odnehal, moral sem z njim na Rožnik. Maševal sem ob azistenci župnika dr. P. Gvidona Ranta, zbor pa je pel najlepše slovenske cerkvene pesmi. Profesor Vedral je orglal, in g. Hochreiter, ki je došel tistikrat v

Ljubljano, je dirigiral. — Pri kavi se je govorila marsikatera prijazna, tudi šaljiva beseda in pele so se samo pesmi, ki sem jih jaz zagrešil.¹ Ob pol 10 smo se podali vsak na svoje delo. Ta dan mi ostane v najlepšem spominu; čast in slava zboru, ki je pokazal meni svojo udanost, svetu solidarnost.

O Vseh svetih je minilo 61 let, kar orglam in pojem na koru. Jaz smatram to za posebno milost od Boga; povem pa to samo iz namena, da bi tudi drugi pevovodje stanovitni ostali v tej angeljski službi.

P. Hugolin Sattner.

Ljubljana (Trnovo). Po preteku petih let, odkar službujem v tej župniji kot organist, si štejem v dolžnost, da na kratko poročam o svojem delovanju.

V tej dobi smo izvajali pri tihih mašah pesmi, v splošnem največ sledečih skladateljev: Sattnerja, Premrla, Hribarja, Foersterja, dr. Kimovca, in sicer: mašne, Marijine, obhajilne, Srca Jezusovega, adventne, božične, postne, velikonočne itd.

Poleg imenovanih skladateljev so prišli na vrsto z eno ali več pesmimi: Gerbič, Vilar, Hladnik, Müller, Hummel, Pogačnik, Leban, Hochreiter, Kogoj, Kolb, Sicherl, Grum, Cvek, Ocvirk, Gruber, Karlo Adamič, Rihar, Zangl, Deschermeier, Führer, Jobst, Vavken, Faist, Spindler, Ceh, Cirič, Bervar, Engehart, Mav, Niedrist, Mitterer, Greith, Haller, Griesbacher, Lipp, Hagedorn, Nedved, Trišler, Marolt, Zabret, Ferjančič, Zupin in Savinšek. Poleg teh pojemo tudi iz C. Gl. in Staroslovensko mašo dr. Kimovca.

Latinske maše: Hladnik (po Rih. mot.); Rihovsky: Loretta; Kaim: S. Caeciliae; Faist: Fünfte M.; Gruber: Jub. M.; Goller; Horak; Brosig: Vierte M.; Wagner: Festmesse; Griesbacher: Stella maris; Sattner: Seraphica; Filke: St. Antonii de Padua; Fránek: Solemnis, Premrl: S. Josephi. Razen prvih treh smo peli vse z orkestrom. Introite in komunije pojemo koralno, semintja tudi recitiramo. Graduale in ofertorije raznih skladateljev figuralno. Requieme poje zbor samo na vernih duš dan in na Vidov dan; Rihovsky in d. mol. Druge črne maše pojem sam: Premrl, Gruber, Foerster, dr. Kimovca (koralno), Mitterer in Griesbacher.

Ko sem nastopil svojo službo, sem imel velike težkoče: dobil sem zbor, ki je štel le 6 članov (3 pevke in 3 pevce). Bil je sicer dober zbor, a za to cerkev veliko premajhen. Prva skrb mi je bila zbor pomnožiti. Posrečilo se mi je od časa do časa pridobivati novih moči. Danes obstoji zbor iz 19 moči (13 pevk in 6 pevcev), ter morem ž njim izvajati tudi težje novejšje skladbe. Zasluga za razširjenje zbora gre tudi g. mestnemu katehetu Anžiču, ki se trudi s pevskim naraščanjem, ki pod njegovim vodstvom prav dobro napreduje. Na ta način bo polagoma cerkveni zbor dobival vedno novih moči. Vsako prvo soboto v mesecu je upeljal g. Anžič tudi ljudsko petje.

Druga skrb mi je bila cerkveni arhiv, ki je bil tako reven, da mi je bilo sploh težko kaj izvajati. Ves svoj prosti čas sem porabil za prepisovanje in razmnoževanje not, katerih ni bilo dobiti v tisku, druge smo si po možnosti nabavili. Sedaj razpolagamo s precejšnjim arhivom, za katerega gre zahvala g. župniku Finžgarju, ki mi je stal vedno ob strani ter se ni nikdar ustrašil še tako velikih stroškov, čeravno ima cerkev velike izdatke, a majhne dohodke. Tako je sedaj kriza deloma rešena in upam, da bomo vedno bolj napredovali.

Fran Marolt, organist.

Ljubljana ((Marijin dom)). Naprošeni za poročilo o našem cerkvenem petju, poročamo sledeče: L. 1924. je bilo v Marijinem domu 18 slovesnih maš, pri katerih so se proizvajale: Missa Seraphica, P. H. Sattner — Missa Tu solus Altissimus, M. Ziegelmeier — Missa Loretta in Missa Pastoralis, Rihovsky — Missa Dominicalis, Griesbacher — Missa brevis, V. Goller — Missa Lauda Sion, Rihovsky — Missa B. M. V., Foerster — Missa in hon. S. S. Cordis Jesu, Jos. Gruber. — Introite, graduale, ofertorije in komunije smo proizvajali večinoma iz Repertorium chorale P. Griesbacher, kakor tudi A. Foersterjeve, razen teh Rihovskega Assumpta est, Ave Maria, Ave verum Corpus. Te Deum, P. Sattner. — Sledeče Tantum ergo: Rihovsky (5 voc.) — A. Foerster — Dr. Fr. Kimovec — V. Goller A. Mav, C. M. — Nekaterje Jos. Gruberjeve. — Requiemo je bilo 30, pri katerih

¹ O srečen greh! — Urednik.

smo izvajali Premrlovega, Griesbacherjeve in dva Gruberjeva (v H molu in E molu).

Slovenske maše z blagoslovom imamo vsak dan meseca majnika in ves advent, tekom ostalega leta pa še pri 6. osminah. Pri teh so se prepele sledeče blagoslovne: Štiri blagoslovne St. Premrl — tri dr. Fr. Kimovec — Blagoslovna Hrabr. Volarič, preured. St. Premrl — Tebe molim Jezusa, St. Premrl — Ave Jezus, A. Mav, Železnik, Ceh, Bervar, Ocvirk, Grum. Mašne: Pred Bogom, dr. Fr. Kimovec — 12 P. H. Sattner — 8 P. H. Sattner — 12 Karlo Adamič. A. Nedved — Večni oče, Belar. — Marijine: Planike P. H. Sattner in Em. Hochreiter — 12 Marijinih pesmi St. Premrl — iz Premrlove zbirke 40 Marijinih pesmi, nabranih iz prilog Cerkv. Glasbenika, so se pele sledeče: 1, 2, 3, 10, 12, 16, 17, 19, 20, 24, 25, 26, 29, 31, 35, 36, 39, 40 — Marijine, P. H. Sattner — 6 Marijinih za 3 gl. ženski zbor, A. Foerster — Šopek Marijinih pesmi, Gruber — A. Foerster op. 19 — ravnoprstne, A. Mav, C. M., med temi rožnovenska 5 gl. — Marijine, K. Adamič — Slava presv. Srcu, 10 pesmi, J. Pogačnik — Slava presv. Evharistiji, St. Premrl — 2 evharistični, E. Hochreiter — Slava Jezusu, C. Gl. 1922, Pril. 5. 6. — Postne: P. H. Sattner, Grudnik — Postne-velikonočne, A. Hribar — Tri velikonočne, St. Premrl — 12 K. Adamič — 10 velikonočnih Aleluja, Grum — 10 adventnih, A. Grum — Adventne in božične, A. Hribar — 10 božičnih, St. Premrl — O, ve lesene jaselce, St. Premrl. P. H. Sattnerjeve so se pretekle božične praznike razen ene proizvajale vse.

Ker pojemo v našem domu toliko slovenskih cerkvenih pesmi, nam jih naravnost primanjkuje, in se priporočamo gg. skladateljem za nove skladbe.

Sestra pevovodkinja.

Šmartno pri Slovénjgradu. G. urednik! Morda Vas bo zanimalo, kako pri nas pojemo. Imam dva zbora, mešani in moški. Včlanil pa sem oba pri tukajšnjem bralnem društvu, da lahko priredimo tudi kakšno igro in si s tem pomagamo iz zadrege pri nabavljanju not. Pojemo iz zbirke Slava Bogu, Slava presv. Evharistiji, Hladnikove, potem zbrano zbirko Marijinih iz prilog Glasbenika; veliko veselja smo vžili pri božičnih, Vaših lanskih in letošnjih Sattnerjevih. Seveda prav vsem tudi nismo kos. Mlajši peveci imajo korajžo do teh pesmi, le starejši se jih bolj branijo. Pojemo tudi precej narodnih. Spravili smo se tudi na Lajovčeve Pastirčke in Kropenske kovače. Rabimo tudi razne pesmarice, zlasti Mohorske in Glasbene Matice. — Kako bo šlo z ljudskim petjem, Vam bom že poročal. — Z velespoštovanjem Ivan Krpač.

Škocijan pri Mokronogu. (Popravek.) G. Josip Anžič, župnik v Škocijanu pri Mokronogu, nam je z ozirom na dopis iz Škocijana pri Mokronogu, objavljen v našem listu v zadnji številki l. 1924., sporočil, da nekatera mesta v poročilu niso resnična, ozir. točna. 1. Godbenega odseka ni ustanovil dopisnik, temveč dušni pastirji. G. kaplan Vinko Gostiša je vpeljal organista v godbo in na ta način se je pričelo z vajami s fanti. 2. Godbeni odsek se je razbil največ vsled krivde organista g. Š., ki je proti društvenim pravilom in brez vednosti odbora večkrat vodil fante v gostilno, česar dušni pastirji niso mogli in smeli odobravati. 3. Pevski zbor je bil poleg 50 Din letne plače tudi večkrat pogoščen, o Svečnici pa dobi vsak pevec svečo. 4. G. župnik povdarja, da je bil z organistom Š., kot organistom zelo zadovoljen in mu to tudi večkrat priznal, manj pa kot cerkvenikom.

Dunaj. Župnija sv. Jakoba XXI. okraj. Lanj sem obljubil, da bom svoječasno zopet kaj poročal o cerkveni glasbi z Dunaja. Sedaj hočem obljubo spoštniti. Meseca januarja 1924 se je preselil v večnost č. g. Alojzij Pacak, župnik tukajšnje župnije. Na njegovo mesto je prišel č. g. profesor I. Faifer, iz sosedne župnije sv. Leopolda, vnet za sveto cerkveno glasbo po ukazu in pravilih za svete obrede. Takoj je naročil pevovodju, da se morajo vse spremenljive vloge peti koralno ali figuralno; ali če to ni mogoče, se morajo vloge recitirati. Vse latinske maše s prikrajšanim tekstom se morajo odstraniti. Začela se je nova doba na pevske koru. Sedaj se vse vloge reci-

tirajo. Včasih se poje tudi kak figuralen gradual ali ofertorij. Dostikrat je pa tudi še nemška vloga za ofertorij mesto latinske. Tako da pravega reda glede spremenljivih vlog pri latinskih mašah še sedaj ni. Na sv. dan zjutraj ob 6 se je izvajala instrumentalno Führerjeva maša. Gradual Viderunt Preyerjev, ofertorij smo recitali, potem peli Führerjevo »Stille Nacht«. Ob 10 latinska instrumentalna maša Albana Lipphausa; gradual Viderunt, Wehrichov ofertorij smo recitali, potem »Schlaf du himmlischer Knabe« Aiblingerjev. Na Dunaju se poje marsikatera umetna latinska maša, kakor je razvidno iz časopisov; drugo pa različno mešano. O koralu se malo sliši. Glasbeno izvežbanih oseb se dobi dosti, ker skoro vsaka deseta oseba zna kak instrument igrati. Treba bi bilo le malo pouka o koralnih notah in napevih koral, pa bi šlo. Toliko za danes. Pozdravljam Vas, č. g. urednik, kakor tudi vse slovenske Cecilijance.

Dunaj, 2. 1. 1925.

Bernard Pirnat, namestni organist.

Oglasnik za cerkveno in svetno glasbo.

Stanko Premrl: Preludiji in kadence. Zložil — —. V Ljubljani 1924. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena 40 Din. — Prijatelji našega, morda najbolj doslednega, neustrašenega, kar neizprosne kromatika — in teh je v našem glasbenem svetu mnogo — jih bodo z veseljem sprejeli. Res da je izvečine precej preprost, vendar mu notranje pestro čustvovanje tudi pogosto udarja na dan, da ga včasih komaj moremo slediti. Marsikako skladbo, ali vsaj nje del, bi lahko nazvali harmonično-barveno meditacijo. Najlepše, najbolj žive so pač barve tam, kjer jih doseže s prehajavkami, zadržki, menjavkami, ki jih je včasih toliko, da melodično motivnost kar zastro, zagrnejo: tako da bolj občutimo prelivanje iz barve v barvo kot motivni razvoj. Neizprosni, neustrašeni, dosledni kromatik — pravim — je. Pogosto ga kar vidimo, kako se junaški vzravna: pa bi le rad videl, ali skozi ta tesna vrata vodi pot, ali se po tej strmini pride na vrh... In on se prerije skozi tesni, se povzpne na višino. Napor je semtertja hud, toda hoja je bolj zajemljiva, kot po izsekani, s klini, vrvami zavarovani običajni poti. Če bi bil Premrl planinec (turist), bi moral po svoji naravi biti med najdrznejšimi, najbolj trmastimi. Zbirka, ki gre do štirih višajev in nižajev v duru in molu, je izvrstna za praktično porabo, pa tudi za študij najrazličnejših novejših harmoničnih tvorb. Vsako poglavje ima v pravilih in izjemah v njej svoje, pogosto kaj izvršne zastopnike. Študij in praktična poraba bosta igravcu in poslušavcu glasbeni čut močno poglobila. — Seveda bo tudi kontrapunktik našel marsikaj, kar mu bo močno všeč, pred vsem lepi fugirani stavki, živahno, kontrapunktično razgibani. Zbirka spada po svoji plemenitosti med najboljše, kar premore današnja praktična orgelska književnost.

Kimovec.

Karlo Adamič: Gloria in excelsis Deo. Zbirka božičnih preludijev in meditacij za orgle. Zagreb 1924. Tisak nadbiskupske tiskare u Zagrebu. — Izrazito božičnih zaiger nimamo ravno v obilici. Zato smo veseli Karlo Adamičeve zbirke, ki hoče temu nedostatku nekoliko odpomoči. Njegova zbirka nudi 8 zaiger, zloženih v preprosto pastoralnem duhu in v povsem lahkem slogu. Vse skladbe preveva miren, prijazen ton. Najbolj enotne in vlite se mi zde števi 5 do 8. Pri prvi je ljubek zlasti Grave. (Grave si mislim na tem mestu kot pol takta.) Pastoralna je zanimiva, vendar nekoliko preenolična; tudi vspeoredne oktave nekaj taktov pred koncem bi je ne smele kaziti. Našim organistom bo zbirka prav dobro služila in jo priporočam.

St. Premrl.

Liber usualis missae et officii. (L. 25.) Officium et missa ultimi tridui majoris hebdomadae nec non et Dominicæ Resurrectionis. (L. 75.) Oboje izdal Desclée et C. Tournai (Belgique), Paris, Roma (Piazza Grazioli 4). — Zaslužni Oci Benediktinci u Solesmesu (Francuska) počeli su već u doba opata Guérangera raditi na obnovi liturgije i koralnog pjevanja. Prvo je u glavnom sam Guéranger uredio, a drugo njegovi

nasljednici. Oni neumorno i sada istražuju po starim kodeksima cijelog svijeta, pa rezultate svojeg truda izdavaju u »Paleographie Musicale«. Ni praktičnu stranu ne zanemarivaju pa priređuju razna praktična koralna izdanja sa posebnim ritmičkim znakovima, koji izvanredno olakšavaju posao zborovodi i pjevačima. Kod drugih koralnih izdanja valja mnogo paziti na pravilno dvodjelno i trodjelno ritmičko dijeljenje, na »mora vocis« i druga slučajna produživanja pri pauzama. Ovdje toga ništa ne treba, jer je sve označeno, pa je učitelju dostatno rastumačiti znakove i način izvedbe, pa odmah može pjevati. Na ovaj način svi i u svakom slučaju jednako ritam dijele, produžuju ili slično, dočim se kod drugih izdanja to može postići samo dugom vježbom. Velika je često poteškoća u koralnim izdanjima, koja su izvan Rima tiskana, moći točno razlikovati svaku »mora vocis«, jer izdavači nijesu uvijek bili najskrupulozniji u određenom prostoru, pa se lako srednja »mora vocis«, gdje je u istinu nije, a gdje bi morala biti, nije stalna. Ova je nepravilnost u benediktinskom izdanju ostranjena.

Mnogi se na prvi pogled ne će složiti sa njihovim ritmičkim dijeljenjem, jer se kosi sveopćim ritmičkim pravilima koralna. N. pr. novi ritam mora početi sa prvom notom neuma (izuzevši »salicus«), a oni dosta puta tu prvu notu priključuju prošlom ritmu. To bez sumnje ne čine samovoljno, nego na temelju paleografskih kodeksa. U ostalom pojedini učitelj može to promijeniti prema svojem shvaćanju, pa to nije službeno izdanje.

»Liber usualis« ima mise i oficije nedjelja cijele godine te svih blagdana I. i II. classis kao što i »Communio sanctorum« sa svim rubrikama. Radi svoje praktičnosti pretiskan je više puta pa i pred malo vremena. Premda su koralne note i tekst dosta maleni, veoma su pregledni. Izdanje u 12° obuhvaća blizu 1600 stranica. Može se dobiti uvezan kao i »Officium et missa ultimi tridui«.

P. B. Sokol.

Peter Jereb: **Deset moških in mešanih zborev.** V Ljubljani 1924. Samozaložba. Cena 1 izvodu 12 Din, 10 izvodom 100 Din, nadaljni izvodi po 8 Din. Vsako pomnoževanje prepovedano. — G. Jereba, organista in pevovodja v Litiji, že dolgo poznamo kot solidnega glasbenika in skladatelja. Vendar večje zbirke do sedaj — kolikor mi znano — še ni izdal. S pričujočimi moškimi in mešanimi zbori — vsakih pet — se pa že lahko in po pravici postavi. Da je tak mojster, nismo vedeli. Vse skladbe so jako lepe, pisane popolnoma v našem duhu, polne zdrave, prijazne melodike in zanimive, izbrane, včasih kar presenetljive harmonike. Kljub navidezni preprostosti nudijo marsikaj novega, svežega. Zanimive so v podrobnosti kakor tudi v celotni, večkrat daljši izpeljavi. Naši pevski zbori morda že dolgo niso dobili na mah tako hvaležne in porabne zbirke v roko. In kako so povečini lepa besedila! Koliko bogate, tople poezije je v njih, n. pr. »O Kresu« (moški zbor) ali »Jutranja«, »Ah, ti bori«, »Šent-Janževo«, in tako dalje. Skladatelj verno tolmači besedilo. Mešani zbori se zde še boljši kot moški. No, pa vzemite kar zbirko samo in proučujte jo! Vžili boste ob nji brezdvomno mnogo resničnega veselja in srčnega zadovoljstva in se iz nje marsičesa naučili. Želim pesmim prav mnogo odjemalcev in pevcev.

St. Premrl.

Adolf Gröbming: **Osnovni pojmi iz glasbene teorije.** Za učiteljišča, glasbene šole in sorodne zavode. Ljubljana 1924. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena 46 Din. Pisatelj te knjige, učitelj glasbe v Ljubljani, obravnava jako stvarno, jasno in točno vso splošno glasbeno teorijo v treh daljših odstavkih: I. Dolžina tonov (ritem), II. Višina tonov (melodija) in III. Okraski (olepšave). V glasbenih izrazih sledi prof. Bajuku. Knjiga je pisana zelo strokovnjaško in zasluži najtoplejše priporočilo.

St. Premrl.

Opozarjamo tudi na sledeče knjige, ki so izšle pri Herderju v Freiburgu (Breisgau):

Athanasius Miller: **Die Psalmen.** Einführung in deren Geschichte, Geist und liturgische Verwendung. (Psalmi. Uvod v njih zgodovino, duha in liturgično uporabo.) IV. zvezek zbirke: Ecclesia orans.

Joseph Kramp: **Messliturgie und Gottesreich.** (Razlaga mašne liturgije, mašnih formularov.) I. del. Od prve adventne nedelje do Velike

noči. VI. in VII. zvezek zbirke Ecclesia orans. II. del. Od velikonočne nedelje do zadnje nedelje po Binkošti. VIII. zvezek zbirke Ecclesia orans. Vse tri knjige — Millerjeva kakor tudi obe Krampovi — so silno poučne, bogate po svoji vsebini.

Joseph Kreitmaier: **Dominanten.** Streifzüge ins Reich der Ton- und Spielkunst. S petimi slikami. Znani jezuitski pisatelj piše v tej knjigi v sedmih poglavjih o Rihardu Wagnerju, o Wagnerjevem svetovnem naziranju in o njegovi tragediji zlata (trilogiji »Nibelungenring«), o Rihardu Straußu, o Antonu Brucknerju, o Maksu Regerju, v 6. poglavju obravnava v 5. pododstavkih o koralu, cerkveni pesmi, večglasni glasbi, o cerkvenih koncertih in konfesionalni glasbi, v 7. poglavju o misterijih (Mysterienspiele). Jako zanimiva knjiga. Zelo priporočamo.

Pri Pustetu v Regensburgu pa je izšla knjižica Eugen Schmid: »Die neuen kirchenmusikalischen Vorschriften. (Novi cerkvenoglasbeni predpisi.) Knjižica je namenjena duhovnikom in cerkvenim pevovodjem. V Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani se dobi za 22 Din.

Naši glasbeni listi.

Pevec 1924, 9—12, ima sledečo vsebino: dr. Fr. Kimovčev članek: Dr. Anton Schwab, Anton Dolinarjev: O pevski izobrazbi, Jakob Aljažev: Pevski spomini in M. Bajukov: Narodna pesem v sekiricah. Govori o novih skladbah: o Vasilij Mirkovem Mladinskem albumu, o V. Vodopivčevem Prstanu, o Karlo Adamičevih adventnih pesmih »V svitu zarje«. O občem zboru Pevske zveze v Cerkljah pri Krškem, ima poročila iz odborovih sej, poročila pevskih okrožij, par vesti iz inozemstva in kroniko raznih prireditev. V glasbeni prilogi prinaša mešane zборе: dva dr. Kimovčeva in V. Lovšinov, en Karlo Adamičev, dva I. Ocvirkova, en A. Čadežev in moški zbor Boleraz, harm. Fr. Marolt. — »Pevec« izhaja kot mesečnik v dvojnih številkah in velja za celo leto z glasbeno prilogo vred 30 Din, za Italijo 10 lir, za Ameriko 1 dolar. Uredništvo: Ljubljana, Pred škotijo 3/II. Uprava: Miklošičeva cesta 7.

Sv. Cecilija 1925, 1. — Vsebina je sledeča: dr. Franjo Fancev: Zagrebački pasionali u historiji hrvatske crkvene književnosti, dr. Milovan Gavazzi: S fonografom kroz Međumurje, Nikola Faller: Nešto o Pucciniju, dr. M. Nehajev: Spomen-slovo o Zajcu, Rudolf Taclik: Savremena muzička produkcija, Lujo Šafranek-Kavič: Početak muzičke sezone u Zagrebu, M. I.: Pjevanje gregorijansko u Francuskoj, O. Tade Leko: Hercegovački franjevci i crkvena glasba, Janko Barle: I. Vukovich: »Jačkar za hrvatske škole Gradišća«. V oddelku »Iz hrvatske glasbene prošlosti« razpravlja urednik Janko Barle o božični pesmi: »Ta zvezda ta je izefslac«, O. fra Antonin Zaninović o Prvi hrvatski školski pjesmarici. Dopisi, Glasbena literatura, Pregled štampe o glazbi, Razne vijesti, Vijesti »Saveza hrv. pjev. društava«, Iz Cec. društva, Nek je svašta. Glasbena priloga prinaša P. Kamilo Kolbov »Ecce sacerdos magnus« za moški zbor, posvećen sedanjemu prvemu belgrajskemu katoliškomu nadškofu P. Rafaelu Rodiću, Stjepan Lovrićev meš. zbor »Marijo, slatko ime« in Rudolf Taclikov 3-glasni ženski zbor »Travnikom ravnim kraj Betlema grada«. — »Sv. Cecilija« izhaja šestkrat na leto in velja 25 Din, za šole in dijake 20 Din. Naroča se pri uredniku kanoniku Janku Barletu, ravnatelju nadbiskupske pisarne v Zagrebu.

Jugoslavenski Muzičar 1925, 1. Prinaša članke o delu v pisarni za nameščenja glasbenikov, o ustanovnem obćem zboru podružnice Saveza muzičara (Podzveza za Slovenijo) v Mariboru in okolici dne 1. dec. 1924, o sarajevski Filharmoniji (obstoja eno leto), o Pucciniju, o koncertu komornega kvarteta Amar-Hindemitha v Ljubljani 19. decembra 1924 in manjša poročila. — Ta list se naroča v Zagrebu, Vojnička ulica 13. Izhaja mesečno in stane za četrtletje 12 Din.

Razne vesti.

Osebnе vesti. Naš sotrudnik vseučiliški profesor v Ljubljani dr. Frančišek Lukman je bil imenovan za častnega kanonika lavantinskega kapitlja v Mariboru. Najiskrenejše čestitamo! — Naš sotrudnik Anton Dolinar je bil nastavljen kot kaplan v Tržiču.

25. decembra je umrl v Mariboru priljubljeni slovenski skladatelj Viktor Parma. Rojen je bil 20. februarja 1858 v Benetkah kot sin policijskega uradnika, rodом iz Slavonije, in hčerke Napoleonovega častnika Matilde de Mattei. Otroška leta je preživel v Trstu in Benetkah, pohajal ljudsko šolo na Reki in v Zadru, gimnazijo v Zadru, Novem mestu in Tridentu, pravo na Dunaju. Služboval je v Trstu, potem pri različnih okrajnih glavarstvih na Kranjskem, dokler ni bil kot vladni svetnik upokojen. Z glasbo se je pečal od mladih let; na svojih službenih mestih je rad sodeloval pri pevskih in glasbenih društvih, zadnja leta v Mariboru, kjer je bil častni kapelnik Narodnega gledališča. Parma je bil odličen slovenski skladatelj in zavzema zlasti med našimi skladatelji oper in operet — ki jih imamo žal še malo — eno prvih mest. Zložil je opere: Urh, grof celjski, Ksenija, Stara pesem, Zlatorog; operete: Caričine Amaconke, Nečak, Apolonov hram. Znamenit je tudi njegov »Povodni mož« za soli, zbor in orkester. Poleg teh večjih del več zborov, plesov, klavirskih skladb, ki so se splošno zelo priljubile. Kako ljubeznivi so njegovi valčki »Triglavske rože«, »Bela Ljubljana« in »Pozdrav Gorenjski«. Izmed koračnic pa se je proslavil v domovini in zunaj nje daleč po svetu s svojimi »Mladimi vojaki«. Svoječas, ko so izhajali še dr. Gojmir Krekovi »Novi Akordi«, je Parma pridno sodeloval tudi pri tem podjetju. »Novi Akordi« so prinesli njegovo »Mandolino« za klavir iz dramatične romance »Stara pesem«, 2 valčka, 3 koračnice in 2 pesmi za en glas in klavir; v Gerbičevi »Glasbeni Zori« pa je objavljen Parmov mešani zbor »Čolniku«. Značaj njegovih skladb je vseskozi vesel in živahen, kakor je bila vesela in živahna njegova italijanska kri. Italijanski mojstri, zlasti Verdi, so mu bili vzor, vendar tudi novejši čas ni šel čisto neopaženo mimo njega. Po mišljenju je bil odločen Slovenec in je moral med vojno od Nemcev prestatl mnogo krivic. Kot človek je bil blagega značaja. Pokopali so ga slovesno v Ljubljani 29. decembra. Zveza pevskih društev mu je zapela dve žalostinki, med sprevedom pa sta mu neprenehoma igrali godba Dravske divizije in železničarska, ki sta izvajali med drugimi žalobnimi koračnicami tudi dve iz slovenskih žalostink in nekaterih drugih pesmi od skladatelja Lavoslava Pahorja prirejene skladbi. Pred opero se je od zaslužnega slovenskega opernega skladatelja poslovil intendant Matej Hubad in predsednik Udruženja slovenskih opernih pevcev Julij Betetto. Pokojnemu Viktorju Parmi kliče tudi »Cerkveni Glasbenik«: Slava Ti!

Umrl je v Smartnem pri Litiji ondotni organist in občinski tajnik Filip Lokan. V tej občini je služboval od 1900 do 1908 in od 1921 dalje. Več let je služboval tudi na Selih na Koroškem. V zasebnem življenju in v službi je bil vesten in pošten. Na Koroškem je po prevratu z župnikom vred moral pretrpeti najhujše preganjanje. — V Gornjem Gradu je umrl tamošnji večletni organist Rudolf Sodec. Sodeloval je zelo pridno tudi pri raznih prosvetnih društvih in bil predsednik savinjsko-saleškega okrožja pevskega odseka. Pred vojno je nekaj časa služboval v Mekinjah pri Kamniku. Bil je spreten orglavec. — V Djakovu je umrl naš rojak, koralist stolne cerkve Franc Koželj. V Djakovu je preživel blizu 20 let. Pred odhodom v Djakovo je bil mnogo let član Kat. društva rok. pomočnikov v Ljubljani, nekaj časa tudi društveni starosta. Vsem trem želimo večni mir!

Umrli je nedavno v ljubljanski mestni ubožnici gdč. Ivana Varl. Pokojnica je bila nad 30 let pevka pri Sv. Jakobu v Ljubljani, splošno znana pod imenom »Johana«. Imela je krepak sopran in bila vzor cerkvene pevke: zanesljiva, marljiva, vztrajna in točna. Pela je le iz ljubezni do Boga in iz veselja do lepe umetnosti. Cerkveni pevski zbor Sv. Jakoba je tej marljivi pevki pred hišo žalosti in na grobu zapel pod vodstvom g. Grabnarja žalostinke. Bodi ji ohranjen blag spomin, njeni duši pa večni mir!

Naš rojak pianist g. Ivan Noč je priredil 1. decembra 1924 na Dunaju v mali dvorani koncertnega poslopja samostojen koncert. Izvajal je Beethovno sonato v As-duru, op. 110, Brahmsovo f-mol sonato, op. 5, dve Chopinovi etudi, dve Debussyjevi skladbi in Lisztovo Kampanelo. Dosegel je velik uspeh. Ocene dunajskih listov so o mladem pianistu, ki dovršuje na Dunaju študije, polne hvale. Iskreno čestitamo!

Slovenski glasbeniki na inozemskih konservatorijih. V Pragi študira pianist Anton Ravnik, brat skladatelja in kons. prof. Jankota Ravnika; v Parizu pa Vida Jerajeva, hči kons. prof. K. Jeraja, gosli, in Jadviga Poženel klavir.

Anton Foersterjeva opera »Gorenjski slavček« se je izvajala 11. januarja letos v Narodnem gledališču v Ljubljani 37tič.

Fr. S. Vilharjevo tridejansko opero »Lopudska sirotica« so izvajali v Ljubljani prvič 11. decembra 1924 o priliki skladateljeve 70 letnice in ob navzočnosti skladatelja z največjim uspehom. Scenično plemenito in glasbeno življenja polno delo je čakalo na uprizoritev v Ljubljani 10 let. Pričakujemo, da »Lopudska sirotica« ostane stalno na našem odru.

Hrvatsko pevsko društvo »Trebević« v Sarajevu je 7. decembra 1924 praznovalo 30 letnico svojega obstanka in jo proslavilo s koncertom v Narodnem gledališču. Pevovalja »Trebevića« je Slovenec prof. Hladek-Bohinjski. Pri koncertu so peli tudi slovenske skladbe.

Giacomo Puccini †. 29. novembra 1924 je po operaciji v grlu umrl v Bruslju veliki italijanski skladatelj Giacomo Puccini. Rojen je bil 22. januarja 1858 v Luccii kot sin revnih, a glasbeno nadarjenih staršev. Prvi glasbeni pouk je prejel od svojega deda. Potem je študiral pri mojstru Angeloniju v Luccii, pozneje na milanskem konservatoriju pri Poinchielliju. Sirom sveta se je uveljavil in proslavil zlasti s petimi operami: Manon Lescaut (1893), La Boheme (1897), Tosca (1900), Madame Butterfly (1904) in Gianni Schichi. Zadnja opera je vesela — opera buffa — in se mu je kot taka izredno posrečila. Spada pa Gianni Schichi v Tryptihon, šopek treh enodejank, izmed katerih prvi dve »Il Tabarro« (Plašč) in »Suor Angelica« (Sestra Angelika) nista tolikanj uspeli. Dve operi prvenki manjšega pomena sta »Le Villi« (1884) in »Edgar« (1889). Zadnje, »Turandot«, pa ni še popolnoma dovršil. Puccini je zložil tudi eno latinsko mašo in več komornih skladb. S svojimi operami si je pridobil veliko premoženje in nameraval zgraditi veliko operno gledališče, ki bi stalo 40.000 funtov (18.600.000 dinarjev); sedaj nameravajo to izvesti njegovi dediči s pomočjo italijanske vlade in rimske občine. Puccinija so z največjimi častmi pokopali v Milanu. Kot človek je imel samo prijatelje, kot glasbenik nebroj častivcev. Njegova dela bodo živela še dolgo.

Pariška opera je praznovala 5. januarja 50 letnico.

Češki cerkvenoglasbeni list »Cyrill« je koncem l. 1924 dovršil 50. letnik. Čestitamo!

To in ono.

Glasbeno voščilo.¹

Oglašja spet se stari gratulant,
to pot prihaja pa kot muzikant;
zato zagodel na piščali bo,
odel čestitko svojo z muziko.
Piščalka prva se na »e« glasi:

obilo cvenka Ti ta ton želi.
In cvenka treba Ti je res obilo,
da ne usahne ljubo nam glasilo.
Obudi Bog Ti mnoge Mecenate,
ki kaj srca imeli bodo zate! —

¹ Zložil g. Fran Ferjančič l. 1922 uredniku »C. Gl.« za god. Naj bi bili dobrot, ki jih izraža voščilo, deležni vsi naši naročniki in sotrudniki z urednikom vred. S tem voščilom pričenjamo nov kotiček v našem listu in se priporočamo za primerne prispevke. — Uredništvo.

Na »e« piščal je druga uglasena:
ed inost nam zavladaj neskaljena!
Pod praporom se našim vsi zberimo,
za ciljem skupnim jadra vsi razpnimo!
Z edinostjo se druži prava moč,
i nas naj veže silni ta obroč! —
Piščalki tretji »g« je ton ubran:
gorečnost kliče nam kot zvon glasan.
Gorečnost kras prelep je urednikom,

je kras prelep sotrudnikom in naročnikom,
naj vse nas diči delavnost goreča,
in mlo se smehljala nam bo sreča. —
Če »e« se v družbi z »e« in »g« glasi,
v trizvoku harmonija zadoni.
V tej harmoniji naj tekó nam leta,
zaslug naj venec krasen se nam spleta;
na to pa harmonija lepša naj
nas v raju oblažuje vekomaj!

Glasbeno zrnje.

Gregorijanski koral, figuralno glasbo, ljudsko petje: vse to troje goji skrben cerkveni pevovodja. Zakaj, kdor zanemarija eno ali drugo, ne zadosti popolnoma svoji dolžnosti.

Stare glasbene zbirke, stari glasbeni rokopisi itd. so lahko velike vrednosti, lahko jako dragocene stvari. Dr. Mantuani pravi v članku »Poberite ostanke« (Pevac 1, 1., 2.): »Nam je treba marsičesa. Ne samo, da prepevamo in da gódemo navdušeno, ampak tudi, da zbiramo, kar je še ostalo stare glasbe, ki je vendar mati moderne... Tu se ne sme vprašati, za koliko bi morebiti mogel prodati take stvari, ampak kakšno vrednost imajo za našo zgodovino in našo prosveto.« Zato čuvajmo starine, rešujmo in zbirajmo jih!

Cerkvena glasba, ako ni dobra, je boljše, da je ni. Z drugimi besedami: Samo dobra cerkvena glasba dosega svoj dvojni namen, namreč čast božjo in vspodbudo vernikov.

Darovi.

Prispevki za klavir v ljubljanski orglarski šoli: G. Ivan Kacin, izdelovatelj harmonijev in orgel, Gorica, Din 100; g. Anton Jobst, organist, Ziri, (1 dolar) Din 63; Frančiškanski samostan, Brezje, Din 65; gdčna Terezija Čadež, organistinja, Mekinje, Din 10; g. Martin Seher, rudar, Senovo pri Rajhenburgu, Din 15; g. Fran Ferjančič, kanonik, Novo mesto, Din 50; Stolni kor, Ljubljana, Din 200; g. Ivan Repovž, mestni učitelj, Ljubljana, Din 40; N. N., Din 35; g. Bernard Pirnat, organist, Wien, Din 20; g. dr. Aleš Ušeničnik, vseučiliški profesor, Ljubljana, Din 15; g. msgr. Viktor Steska, vladni referent, Ljubljana, Din 20; g. Ciril Mohor, priv. uradnik in pevovodja, Kranj, Din 50; ga Serafina Posch, Ljubljana, Din 15; g. Josip Bambič, župnik, Polica, Din 15; g. Dominik Janez, župnik, Studeno pri Postojni, (15 lir) Din 37.50. Skupaj Din 750.50. Vsem p. n. darovalcem se najlepše zahvaljuje in se priporoča za nadaljne prispevke ravnateljstvo orglarske šole.

Listnica uprave.

Nekateri domači naročniki še do sedaj niso poravnali naročnine lista za l. 1924., nekateri pa še za l. 1923. ne. Kdor izmed teh po prejemu letošnje prve številke naročnine ne bo poravnal, temu lista ne bomo več pošiljali. Ravno tako prosimo naše dosejanje naročnike v inozemstvu, zlasti na Primorskem, naj zaostalo naročnino kmalu poravnajo, v kolikor je še niso. Kdor bi lista ne želel več naročiti, ga prosimo, naj nam prvo številko takoj vrne.

Današnji številki je priložena glasbena priloga s sledečimi skladbami: Zdrava, o nebes Kraljica, zl. dr. Fr. Kimovec, Ave Jezus, zl. Franc Bricelj, »Ti mati in jaz tvoj otrok« (za kongregacije), zl. Anton Čadež. Posamezni izvodi po poldrug dinar.

Odgovorni urednik lista in glasbene priloge Stanko Premrl.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.